

Hướng tới một khuôn khổ thống nhất cho hành động kinh doanh về kinh tế tuần hoàn ở ASEAN

*Tài liệu làm việc với các doanh nghiệp
và ngành công nghiệp*

Hướng tới một khuôn khổ thống nhất cho hành động kinh doanh về kinh tế tuần hoàn ở ASEAN

Tài liệu làm việc với các doanh nghiệp và ngành công nghiệp

Tóm tắt

Kinh tế tuần hoàn nói đến tính sáng tạo như một giải pháp thay thế cho mô hình kinh tế phổ biến hiện nay là 'lấy - làm - sử dụng - thải bỏ' vốn đang làm gia tăng việc khai thác, sử dụng không bền vững và lãng phí tài nguyên thiên nhiên. Tuy nhiên, quan niệm về kinh tế tuần hoàn rất khác nhau đối với các cá nhân, doanh nghiệp và nhà hoạch định chính sách. Điều này cản trở các hành động tập thể và tạo ra các lý do để lãng mạn hóa hoạt động tái chế hoặc 'rửa sạch' các hoạt động kinh doanh thông thường và/hoặc đơn giản là không làm gì cả. Do đó, đạt được sự hiểu biết chung về kinh tế tuần hoàn cũng như tầm quan trọng của kinh tế tuần hoàn đối với các quốc gia thành viên ASEAN là điều cần thiết để đẩy mạnh các cam kết và hành động kinh doanh.

Tài liệu này xác định kinh tế tuần hoàn là một khuôn khổ đổi mới và đồng sáng tạo nhằm phá vỡ sự phụ thuộc của sản phẩm và dịch vụ vào việc sử dụng tài nguyên thiên nhiên không bền vững, nguyên nhân phổ biến gây ra biến đổi khí hậu, suy giảm tài nguyên và đa dạng sinh học cũng như tích tụ ô nhiễm và rác thải – gọi chung là ba cuộc khủng hoảng hiện nay của hành tinh. Tài liệu đề xuất năm nguyên tắc chủ đạo cho kinh tế tuần hoàn, bao gồm: phát thải ròng bằng 0 cho khí hậu, thiên nhiên và môi trường; tính tuần hoàn, hiệu quả và thay thế của tài nguyên; kinh doanh có trách nhiệm; ý tưởng mới và đồng sáng tạo; và lợi ích ròng. Theo đó, các hành động kinh doanh tuần hoàn có thể được đo lường bằng các chỉ số cấp độ doanh nghiệp, bao gồm cả các hoạt động tạo điều kiện hỗ trợ kinh tế tuần hoàn và kết quả hoạt động tuần hoàn. Tám lĩnh vực trọng tâm được đề xuất về kinh tế tuần hoàn cho ASEAN bao gồm: thực phẩm và đồ uống; dệt may; da giày; đồ nội thất và đồ gia dụng; ô tô; thiết bị điện tử; du lịch; và xây dựng.

Tính đa dạng của các sáng kiến toàn cầu thể hiện nhiều lợi ích về lãnh đạo và hợp tác kinh doanh đối với kinh tế tuần hoàn, bao gồm kết nối mạng lưới và chia sẻ kiến thức; lãnh đạo và vận động; đồng sáng tạo các phương pháp, công cụ và chính sách; và kết nối B2B và phát triển hệ sinh thái (kinh doanh). Đây có thể được xem là những nỗ lực nhằm thúc đẩy hành động kinh doanh về kinh tế tuần hoàn trong khối ASEAN và cho phép các doanh nghiệp và các ngành tận dụng các cơ hội kinh doanh và đổi mới mà kinh tế tuần hoàn có thể mang lại.

Mục đích

Mạng lưới ASEAN về Trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp (ACN) cùng chương trình EU SWITCH ASIA về sản xuất và tiêu dùng bền vững (SCP) đang triển khai hoạt động về Thúc đẩy hành động của doanh nghiệp về kinh tế tuần hoàn tại các nước ASEAN (AMS). Điều này đòi hỏi một khuôn khổ chung cho kinh tế tuần hoàn cũng như quan điểm về các phương thức và lợi ích tiềm năng của hoạt động kinh doanh phối hợp đối với kinh tế tuần hoàn. Tài liệu này cung cấp thông tin đầu vào cho sự tham gia của doanh nghiệp và tìm kiếm sự đồng thuận ở cấp quốc gia. Hoạt động tập trung vào năm nước là Campuchia, Indonesia, Philippines, Thái Lan và Việt Nam.

Nguồn gốc của kinh tế tuần hoàn

Kinh tế tuần hoàn có nguồn gốc chính sách từ hệ thống phân cấp quản lý chất thải và cách thức đạt được hiệu quả kinh tế và kỹ thuật theo qui mô về Giảm thiểu, Tái sử dụng và Tái chế (3R) trong toàn bộ nền kinh tế. Phạm vi chính sách đã được mở rộng đáng kể để bao gồm các sản phẩm, nguyên liệu thứ cấp và an ninh kinh tế (khả năng phục hồi trong cung cấp nguyên liệu).

Kinh tế tuần hoàn dựa trên nền tảng khoa học tự nhiên, đã và đang tạo ra sự mở rộng hệ thống phân cấp thực hành tuần hoàn bao gồm: sử dụng và sản xuất sản phẩm thông minh; kéo dài tuổi thọ của sản phẩm và các bộ phận của nó; và ứng dụng hữu ích của vật liệu. Ngoài ra, khoa học đã chứng minh rằng việc sử dụng tài nguyên thiên nhiên không bền vững là nguyên nhân phổ biến gây ra biến đổi khí hậu, suy giảm tự nhiên và đa dạng sinh học cũng như tích tụ các chất ô nhiễm và chất thải. Ba cuộc khủng hoảng hiện nay của hành tinh đòi hỏi nhưng thay đổi mang tính đột phá trong hệ thống sản xuất và tiêu dùng, trong đó kinh tế tuần hoàn là một cách tiếp cận phù hợp.

Các doanh nghiệp nhấn mạnh đến cơ hội kinh doanh nảy sinh từ sự kết hợp giữa mô hình kinh doanh tuần hoàn và công nghệ hiện đại, đặc biệt là các công nghệ tiên phong về kỹ thuật số, vật lý và sinh học. Các nỗ lực đang được tiến hành để hài hòa và tiêu chuẩn hóa kinh tế tuần hoàn thông qua một loạt các tiêu chuẩn quốc tế như ISO 59000, Hướng dẫn Báo cáo Phát triển Bền vững Doanh nghiệp của EU cũng như bộ Tiêu chuẩn Báo cáo Phát triển Bền vững Châu Âu đi kèm quy định việc công bố thông tin về các khía cạnh tuần hoàn và rủi ro của các công ty lớn ở Châu Âu.

Các nguyên tắc hướng dẫn

Nền kinh tế tuần hoàn là giải pháp tốt nhất của xã hội để thoát khỏi ba cuộc khủng hoảng của hành tinh nhằm phá vỡ vòng luẩn quẩn của sự phụ thuộc kinh tế vào việc sử dụng tài nguyên thiên nhiên không bền vững.

Kinh tế tuần hoàn bao gồm năm nguyên tắc hướng dẫn:

1

PHÁT THẢI RÒNG BẰNG KHÔNG CHO KHÍ HẬU, TỰ NHIÊN, MÔI TRƯỜNG

Kinh tế tuần hoàn đặt mục tiêu về mức phát thải ròng bằng 0 bằng cách chấm dứt việc sử dụng tài nguyên không bền vững như là nguyên nhân gốc rễ chung của biến đổi khí hậu, suy giảm tự nhiên và đa dạng sinh học cũng như tích tụ các chất ô nhiễm và chất thải, cùng tạo ra ba cuộc khủng hoảng của hành tinh

2

NGUỒN LỰC, HIỆU QUẢ VÀ THAY THẾ

Kinh tế tuần hoàn khép lại các vòng sử dụng tài nguyên thiên nhiên bằng cách thiết kế theo tính tuần hoàn tài nguyên, hiệu quả sử dụng tài nguyên và thay thế tài nguyên

3

KINH DOANH CÓ TRÁCH NHIỆM

Kinh tế tuần hoàn yêu cầu doanh nghiệp chịu trách nhiệm về các tác động đến môi trường và xã hội của vật liệu và các tài nguyên thiên nhiên khác được tiêu thụ trong suốt vòng đời của sản phẩm và dịch vụ của mình

4

Ý TƯỞNG VÀ ĐỒNG SÁNG TẠO

Kinh tế tuần hoàn định hình ý tưởng và đồng sáng tạo của doanh nghiệp và chuỗi giá trị của doanh nghiệp để đổi mới và phát triển các giải pháp sản phẩm và dịch vụ tuần hoàn

5

LỢI ÍCH RÒNG

Kinh tế tuần hoàn giảm thiểu rủi ro cho nền kinh tế và xã hội khỏi những tác động và rủi ro của việc sử dụng tài nguyên thiên nhiên không bền vững để tạo ra lợi ích phát triển kinh tế xã hội ròng.

Hình 1: Năm nguyên tắc chủ đạo của kinh tế tuần hoàn

Các lĩnh vực ưu tiên

Mặc dù về nguyên tắc, kinh tế tuần hoàn có thể áp dụng trong tất cả các lĩnh vực, nhưng có thể ưu tiên cho một số lĩnh vực có vai trò quan trọng trong nền kinh tế và thương mại, sử dụng nhiều tài nguyên và có nhiều tiềm năng đổi mới tuần hoàn. Do đó, tám lĩnh vực ưu tiên được đề xuất cho hành động của doanh nghiệp về kinh tế tuần hoàn ở ASEAN. Mỗi quốc gia dựa trên điều kiện của mình cũng như các thế mạnh, cơ hội kinh doanh và đổi mới nên ưu tiên hơn nữa và thu hẹp các lĩnh vực ưu tiên.

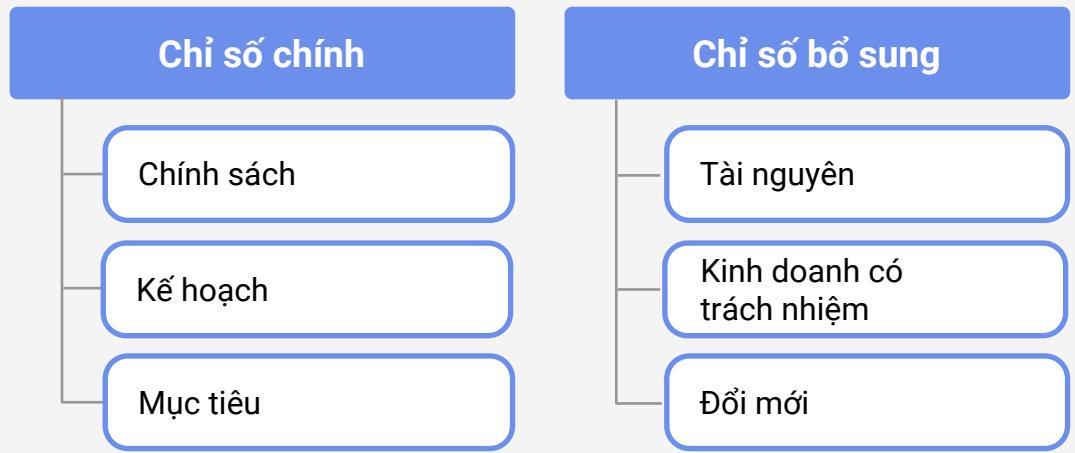
Hình 2: Các lĩnh vực ưu tiên về kinh tế tuần hoàn cho các nước ASEAN

Các chỉ số đo lường

Để hỗ trợ hành động của các doanh nghiệp về kinh tế tuần hoàn, tài liệu này đề xuất một bộ chỉ số cấp độ doanh nghiệp, bao gồm cả yếu tố hỗ trợ (các hoạt động hỗ trợ quá trình chuyển đổi tuần hoàn của doanh nghiệp) và kết quả (thành tựu đạt được nhờ quá trình chuyển đổi tuần hoàn này). Trong cả hai nhóm chỉ số, doanh nghiệp có thể bắt đầu với các chỉ số cốt lõi và dần dần mở rộng sang các chỉ số bổ sung. Do bởi các chỉ số này mang tính hài hòa và việc sử dụng cho các quyết định quản lý nội bộ không yêu cầu tiêu chuẩn hóa nên bộ chỉ số cung cấp một cách tiếp cận linh hoạt cho các doanh nghiệp để theo dõi tiến độ và kết quả quá trình chuyển đổi tuần hoàn của doanh nghiệp.

Nhóm 1:
**Điều kiện
chuyển đổi**

Nhóm 2:
**Kết quả
chuyển đổi**

Các mô hình kinh doanh

Ngoài các lợi ích vĩ mô cho nền kinh tế và xã hội, kinh tế tuần hoàn, tùy thuộc vào các ngành nghề, thị trường, v.v. có thể tạo ra lợi ích thiết thực cho từng doanh nghiệp và chuỗi giá trị mà các doanh nghiệp tham gia, đặc biệt thông qua việc tiết kiệm chi phí hoạt động khi sử dụng vật liệu, năng lượng, nước và tăng doanh số bán hàng. Hơn nữa, lợi ích lan tỏa hữu hình có thể đạt được thông qua việc áp dụng kinh tế tuần hoàn khi các công ty trở nên đổi mới hơn, đảm bảo tính tuân thủ và sẵn sàng cho tương lai.

Hành động của doanh nghiệp

Nhận thức được rằng quá trình chuyển đổi sang nền kinh tế tuần hoàn là nhu cầu và thách thức chung, các doanh nghiệp đã thể hiện vai trò dẫn đầu trong nhiều lĩnh vực và cùng nhau tham gia vào nhiều sáng kiến kinh tế tuần hoàn cấp độ toàn cầu, quốc gia, ngành và các sáng kiến khác. Bên cạnh phương thức chủ yếu như mạng lưới chung và chia sẻ kiến thức, các sáng kiến về kinh tế tuần hoàn còn lựa chọn kiến thức, bài học và thực tiễn tốt nhất, các phương pháp và công cụ đồng sáng tạo, phối hợp vận động chính sách và sự tham gia của các bên liên quan, đồng thời tạo điều kiện phát triển hệ sinh thái và kết nối B2B. Một số công ty tại các quốc gia thành viên ASEAN đã tham gia vào những nỗ lực chung như vậy, tuy nhiên, điều này vẫn chưa dẫn đến động lực cụ thể của ASEAN cho hành động kinh doanh đối với nền kinh tế tuần hoàn.

Hướng tới tương lai

Khung hoạt động và các ví dụ về cơ hội hợp tác cho doanh nghiệp về kinh tế tuần hoàn được xây dựng và giới thiệu cho các bên liên quan trong ngành và doanh nghiệp tại các quốc gia thành viên ASEAN nhằm mục đích xác định và ghi nhận kinh nghiệm của các quốc gia về kinh tế tuần hoàn và tích hợp các bài học kinh nghiệm vào một phiên bản hoàn thiện hơn của khuôn khổ này. Hơn nữa, sự tham gia của doanh nghiệp sẽ giúp khám phá và xác định các hành động và cam kết kinh doanh tập thể và cá nhân, nhằm thúc đẩy các sáng kiến và thực hiện kinh tế tuần hoàn trong ASEAN.

switchasia

Funded by
the European Union

Về Chương trình **EU SWITCH-Asia**. Ra đời vào năm 2007, Chương trình EU SWITCH ASIA là chương trình lớn nhất nhằm thúc đẩy và tạo điều kiện thuận lợi cho việc áp dụng các hoạt động sản xuất và tiêu dùng bền vững ở khu vực Châu Á và Thái Bình Dương. Trong giai đoạn hiện tại của Hợp phần Hỗ trợ Chính sách (PSC), SWITCH-Asia hỗ trợ tư vấn cho các sáng kiến đa quốc gia và tiểu vùng về chính sách và thực tiễn sản xuất và tiêu dùng bền vững cũng như đóng góp của chúng cho nền kinh tế tuần hoàn và đạt được Đóng góp do Quốc gia tự quyết định cho Hiệp định Khí hậu Paris.

Loraine GATLABAYAN

Chuyên gia cao cấp về xây dựng quan hệ đối tác và truyền thông về SCP, SWITCH-Asia PSC, Thái Lan
loraine@switch-asia.eu

Mạng lưới CSR ASEAN là một thực thể được công nhận của ASEAN, tập hợp các tổ chức thành viên và doanh nghiệp từ các quốc gia thành viên ASEAN để hỗ trợ và thực hiện trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp. Theo thông lệ chung, các doanh nghiệp và các tổ chức chịu trách nhiệm về tác động của các hoạt động và quyết định của mình đối với xã hội và môi trường nhằm hỗ trợ phát triển bền vững. Điều này bao gồm việc xem xét những đóng góp của doanh nghiệp và của các ngành đối với ba khủng hoảng của hành tinh và các cơ hội giảm thiểu các khủng hoảng này thông qua hiệu quả sử dụng tài nguyên và các thực hành kinh tế tuần hoàn - những hành động liên quan chặt chẽ tới các nội dung CSR cốt lõi khác, đặc biệt là quản trị tổ chức, áp dụng các thực tiễn hoạt động công bằng, lao động, gắn kết cộng đồng và phát triển.

Thomas THOMAS

CEO, Mạng lưới ASEAN CSR, Singapore
thomas@asean-csr-network.org

Lời cảm ơn

Báo cáo này được thực hiện bởi nhóm chuyên gia do TS. René van Berkel và TS. Thomas Thomas làm trưởng nhóm. Đây là một phần của hỗ trợ kỹ thuật cho Mạng lưới CSR ASEAN thông qua Hợp phần Hỗ trợ Chính sách của SWITCH-Asia do EU tài trợ.

switchasia

Funded by
the European Union

© 2023 SWITCH-Asia

Tuyên bố miễn trừ trách nhiệm: Thông tin và nội dung trong tài liệu này hoàn toàn thuộc trách nhiệm của các tác giả và không nhất thiết phản ánh quan điểm của Liên minh Châu Âu.

www.switch-asia.eu

EU SWITCH-Asia Programme
@EUSWITCHAsia

SWITCH-Asia
@SWITCHAsia

SWITCH-Asia Official
@switch-asia-official